

Fauna ictiològica de Catalunya

Catàlech rahonat dels peixos observats
en el litoral y en les aygues dolces catalanes

PER

AGUSTÍ M.ª GIBERT

(Continuació)

Trigla cuculus, Rond.

Syn.: *Trigla lucerna*, Cuv. et Valenc., Guichen., Brunn., Riss.; *Trigla cuculus*, Riss.; *Trigla obscura*, Linn., CBp., Günth., Canest.

Nom vulgar: Lluerna, Barcelona, Tarragona; Gallineta, Menorca.

Trigla gurnardus, Linn.

Syn.: *Trigla gurnardus*, Cuv. et Valenc., Bloch, CBp., Günth., Canestr.; *Trigla gurnau*, Lacep., Riss.

Nom vulgar: Refet, Refetó, Tarragona; Lluerna, Biret, Barcelona.

Al Refetó o Refetonet se li dona'l nom de: Pelut, Capsech, Clau, Tarragona; Clavilló, Costa de Llevant, Goles de l'Ebre.

Var. *Trigla milvus*, CBp.

Syn.: *Trigla cuculus*, Cuv. et Valenc., Bloch, Günth.; *Trigla hirundo*, Brunn.; *Trigla milvus*, Canestr., Riss.; *Milvus*, Rond.

Nom vulgar: Lluerna, Tarragona. Var. nova per Catalunya.

Trigla Lyra, Lacep.

Syn.: *Trigla lyra*, Cuv. et Valenc., Riss., Guichen., Bonnat., Linn., Bloch, CBp., Canestr., Günth.; *Lyra*, Rond.

Nom vulgar: Gatneu, Tarragona; Garneu, Barcelona, Costa de Llevant; Ase, Menorca.

Al petit o de cria se li dona'l nom de Gatneu futaire, com si fos una especie distinta.

Peix de fonera, molt abundant y que com en el Rap li havèm trobat sencer en el seu pahidor el molusch *Scaphander lignarius*, Linn.

Trigla corax, CBp.

Syn.: *Trigla corax*, Canestr.; *Trigla microlepidota*, Riss.; *Trigla corvus*, Riss.; *Trigla hirundo*, Cuv. et Valenc., Lacep., Guichen., Bloch, Günth.; *Trigla cuculus*, Brunn.; Corax, Rond.

Nom vulgar: Juriola, Tarragona, Costa de Llevant, Menorca; Lluerna, Barcelona.

La petita o de cria es la

Trigla pæcilopectera, Valenc.

Syn.: *Trigla pæcilopectera*, Guichen., Günth.

Nom vulgar: Lluerneta, Juriola de cria, Tarragona; Oriola, Menorca.

Avans de perdre-s la navegació costera a la vela y d'aumentar el nombre de les barques de pesca, abundava moltíssim més que'n nostres dies.

Trigla cavillone, Lacep.

Syn.: *Lepidotrigla aspera*, Günth., Sauvage; *Trigla aspera*, CBp., Canestr., Viviani, Cuv. et Valenc., Guichen.; *Trigla cavillone*, Riss.; *Mullus asper*, Rond.

Nom vulgar: Pelut d'escata, Tarragona; Escatós, Goles de l'Ebre; Clavilló, Costa de Llevant.

Peix de fonera abundant com el Gatueu y encara que de baix preu, no menys estimat pera menjar a la brasa.

Sub-familia dels COTTINI.

Género, COTTUS, Arted.

Cottus gobio, Linn.

Syn.: *Gobius fluvialis* alter, Bell.; Chabot, Rond., Duham., Vallot; *Cottus gobio*, Bloch, Jurine, CBp., Günth., Canestr., Heckel et Kner., Sieb-old, Gehin, Lacep., Riss., Cuv. et Valenc., Blanch., Soland.

Nom vulgar: Cullereta, Canal d Urgell. Espècie nova per Catalunya.

Sub-familia dels SCORPÆNINI.

Género SCORPÆNA Linn.

Syn.: *Scorpius*, Salvian.; *Scorpio marinus*, Bell.; *Scorpena scrofa*, Bloch, Brunn., Costa, CBp., Günth., Canestr., Lowe, Sauvage, Lacep., Riss., Cuv. et Valenc., Guichen.

Nom vulgar: Polla, Escòrpora dels bruts, Escòrpora de fang; Polla, Barcelona; Cap roig, Menorca.

Scorpena porcus, Linn.

Syn.: *Scorpena porcus*, Cuv. et Valenc., Guichen., Lacep., Riss., Bloch, Brunn., Costa, CBp., Günth., Canestr., Sauvage; *Scorpena*, Bell.

Nom vulgar: Escòrpora de roquer, Tarragona, Barcelona; Rascla, Menorca.

Scorpena ustulata, Lowe.

Syn.: *Scorpena porcus*, Costa; *Scorpena ustulata*, Günth., Giglioli, Belloti.

Nom vulgar: Escòrpora de roquer, Tarragona; Cap-tinyós, Uot, Menorca.

Les punxades de les Escórpores son dolentes, però no tan com les de les Aranyes (*Trachinus*). Amb la fosca y les correnties de llevant, son aquestes més verinoses.

En Desembre de 1909 adquirirem un petit exemplar de *Scorpæna* que segurament es una varietat de la *S. ustulata*, *Lowe*, car en lloch de presentar 18 o 19 ratjos en les pectorals, no més ne té 13 o 14 y la coloració es d'un hermós color de cendre am grans taques blanques y negres, sobre tot una de blanca a la basa o arrancada de la cua y les puntes de les aletes son vermelloses. No la considerem especie nova per haver arribat a les nostres mans molts exemplars de *Scorpæna ustulata*, *Lowe*, amb 16 ratjos en les pectorals.

Género, SEBASTES, CUV.

Sebastes Dactylopterus, Günth.

Syn.: *Sebastes imperialis*, CBp., Canestr.; *Scorpæna dactyloptera*, Laroche, Riss.; *Serranus imperialis*, Cuv. et Valenc., Guichen. y dels Mallorquins.

Nom vulgar: Rufina, Costa de Llevant; Panegal, Tarragona; Panegall, Barcelona; Serrá imperial, Menorca.

Peix de fonera, molt abundant.

Família dels BERYCIDÆ.

Género, HOPLOSTETHUS, CUV.

Hoplostethus mediterraneus, Cuv. et Valenc.

Syn.: *Trachichthys pretiosus*, *Lowe*; *Trachichthys australis*, *Costa*; *Trachichthys mediterraneus*, *CBp.*; *Hoplostethus mediterraneus*, *Guichen.*, *Günth.*, *Canestr.*

Nom vulgar: no'n té. Especie molt rara y nova per Catalunya. N'havem vist dos exemplars procedents de Badalona en casa de nostre amic el naturalista preparador en Lluís Soler y Pujol, de Barcelona.

Família del PERCIDÆ.

Gènere, LABRAX, Cuv.

Labrax, Lupus, Cuv.

Syn.: *Centropomus*, Lacep.; *Perca Labrax*, Riss., Linn., Brunn.; *Labrax Lupus*, Cuv. et Valenc., Guichen., CBp., Günth., Canestr., Brit. Capel.; Bar, Duham.; *Sciaena diacantha*, Bloch; *Lupus*, Bell., Rond., Bonnat.

Nom vulgar: Llubarro, Llubina, Barcelona, Tarragona, Menorca; Llop, Goles y riberes de l'Ebre, Menorca.

En 29 d'Abril de 1910, dintre'l port de Tarragona, se pescà amb am un d'aquests peixos de mes de un metre de llarch.

Labrax punctatus, B. C.

Syn.: *Labrax punctatus*, L. Vaillant.

Nom vulgar: Baila, Tarragona; Llop, Menorca.

Sub-família dels SERRANINI.

Gènere, POLYPRION; Cuv.

Polyprion cernium, Valenc.

Syn.: *Sciaena aquila*, Rosenthal; *Polyprion Massiliense*, Costa; *Polyprion cernier*, Lowe; *Polyprion cernium*, CBp., Günth., Canestr., Cuv. et Valenc.; *Holocentrus Gulo*, Riss.; *Scorpaena massiliensis*, Riss.; Meru del Cap Breton, Duham.

Nom vulgar: Rascás, Tarragona; Dot, Barcelona; Pampol, Rascás, Menorca.

Se'l veu quasi sempre en alta mar, junt á les desferres d'embarcacions y fustes surants.

Gènere, SERRANUS.

Serranus Scriba, CBp.

Syn.: *Lutjanus scriptura*, Lacep., Riss.; *Holocentrus marinus*, Lacep., Del., Riss.; *Holocentrus argus*, Riss.; *Serranus scriba*, Cuv. et Valenc., Guichen., Günth., Canestr.; *Perca marina*, Salvian., Willugh., Brunn.

Nom vulgar: Vaca serrà, Barcelona, Tarragona; Vaca serratana, Goles de l'Ebre; Vaca, Menorca.

Serranus cabrilla, CBp.

Syn.: *Holocentrus virescens*, Bloch; *Holocentrus channus*, Lacep.; *Holocentrus flavus*, Riss.; *Bodianus hiatula*, Lacep.; *Serranus cabrilla*, Riss., Cuv. et Valenc., Günth., Canestr.; *Perca marina*, Brunn.; *Perca cabrilla*, Linn.; *Hiatula*, Salvián.; Comber, Couch.

Nom vulgar: Serrà, Barcelona, Tarragona, Menorca.

Serranus hepatus, CBp.

Syn.: *Centropristis hepatus*, Günth.; *Serranus hepatus*, Canestr., Riss., Cuv. et Valenc., Guichen.; *Holocentrus hepatus*, Riss.; *Holocentrus siagonotus*, Del.; *Lutjanus adriaticus*, Lacep.; *Holocentrus striatus*, Bloch; *Labrus*, Brunn.; *Labrus hepatus*, Linn., Lacep.; *Sachettus* Venetorum, Willugh.

Non vulgar: Inflaconys, Tarragona; Serrà, Barcelona; Vacaserrana, Menorca.

Gènere, CERNA, Bp. (EPINEPHELUS, Bloch.)

Cerna gigas, CBp.

Syn.: *Epinephelus gigas*, Vaill., Br.; *Serranus gigas*, Günth., Canestr., L. Vaillant, Cuv. et Valenc., Guichen., Riss., Geof. St. Hil.; *Holocentrus*, Blainv.; *Holocentrus meru*, Lacep., Riss.; *Perca gigas*, Bonnat., Brunn., Linn.; *Serratus marginatus fimbriatus*, Lowe; *Cerna gigas*, Costa; *Perca cernua*, Aradas.

Nom vulgar: Meru, Tarragona; Meru, Neru, Barcelona, Costa de llevant; Anfòs, Menorca.

Peix de carn delicada, molt recercat pèls gurmets.

Cerna catalònica, Gibert.

Nom vulgar: Abadeco ratllat, Tarragona.

La forma de la cúa es el caràcter de classificació més essencial del gènere Meru ó *Epinephelus*, Bloch (*Cerna*, Bp.). Cal,

per tant, modificar el quadro y afegir-hi, á més dels de cúa rodona y de cúa partida, els de cúa recta ó quadrada.

Aquesta especie no es cap Serrá; pera serho li manca presentar la vora inferior del preopercul dentellada en la seua mitat posterior y les escates de la línia mitja dels costats, ciliares y no llises.

Sobra, per tant, dir que siga una varietat del Vaca-Serrá (*Serranus scriba*, Cuv. et Valenc.) que té la cúa recta o quadrada.

Per ésser el *Plectropoma fasciatum*, Costa (*Cerna alexandrina*, Doderl.; *Serranus alexandrinus*, C. V.; *Serranus acutirostris*, Perugia), li manca á nostra *Cerna*, en primer lloch: portar á l'angle del preopercul les dents més ó menys grosses que dirigides obliquament endavant constitueixen el caràcter del género *Plectropoma*, Cuv.; y en segon lloch tenir la cúa lleugerament partida.

La *Cerna catalónica* (*fasciata*, *recticerea*) es un peix de la familia dels Serranienchs; té'l preopercul dentellat y les barres (mandíbula) escatoses; es per tant més una *Cerna* ó *Epinephelus* que un Serrá. Té la vora inferior del preopercul, recta y sense dentallons. Veusen aquí els seus caràcters:

Dorsal, 11/16; Anal, 3/8 ó 7; Pectorals, 15; Ventrals, 1/5. Dels cinch exemplars recullits en tres anys, no més ne serven tres, dos de preparats y la fotografia d'un altre; tots no passen gayre de 0'22 ó 0'23 m. de llarg; l'alçaria del cos es de 0'04 m.; la llargrda del cap de 0'06 m. ó siga $\frac{1}{3}$ més llarg que la alçaria y compresa encara no, quatre vegades en la llargaria total; té además de les dents en carda, dos ullals dalt y baix. El ratj fort o punxós de les ventrals es més llarg que la meytat del ratj següent; la vora inferior del subopercul no es dentada; les dents de l'angle inferior del preopercul son desiguals; la caudal es sempre recta ó quadrada. Aquests son els caràcters principals d'aquesta nova especie per Europa, a la que'nshavèm permès posar el nom de *Cerna catalónica*. El color del cos es roijós ab 5 ratlles blavench-negroses longitudinals en els costats y 2 del mateix color oblíquies en el preopercul.

Cerna Canina, Doderl.

Syn.: *Serranus caninus*, Val.; *Cerna gigas*, Gthr., Stdehnr.; *Serranus cernioides*, B. Capel.

Nom vulgar: Meru, Tarragona; Gertera, Gerna, Menorca.
Especie nova per Catalunya.

El dia 10 de Maig de 1911 ens arribà a les mans un bell exemplar de Meru, qual caràcter essencial de diferenciació respecte'ls altres, consistia en tenir la cúa recta o quadrada. El peix adquireix grans proporcions, car el nostre exemplar midia 0'50 m. de llarg \times 0'23 m. d'alt, y pesava 1,500 grams.

Aquesta nova especie no deu confondre's amb la nostra *Cerna catalònica*, puix que es ratllada y sempre de més petites dimensions, ni amb la *Cerna gigas*, Bbp., ni amb l'*Epinephelus acutirostris*, C. et V., car la *C. gigas* té la caudal rodona y'l darrer la té partida. Els caràcters son quasi'ls mateixos de l'especie *Gigas*, però com ja tenim indicat, té la caudal recta ó quadrada; els dentellons angulars del preopèrcul son quasi iguals y la vora inferior del subopèrcul es finament dentellonada. El color es poch més ó menys el de la *Cerna Gigas* Bp.; el no ésser com havèm dit ratllat, el diferencia de la *C. catalònica*, G., y el comptar no més amb 8 ratjts molls en l'anal, fá que no se la pugui confondre amb l'*E. acutirostris*, C. et V. que constantment ne té 11 y ensemps la cúa partida.

Br. 7—D. 11/15; A. 3/8; C. 15; P. 17; V. 1/5.

Unicament pot confondre's amb la:

Cerna Sicana, Doderl.

Syn.: *Centropristimero et Cerna nigrita*, Jordan et Eiggmann.

Nom vulgar: Gertera, Gerna, Menorca.

Especie d'un color gris vermellós que no més assoleix 0'86 m., però que té la cúa recta ó quadrada y l'extremitat de les aletes ribetejada de blanch.

D. 10/15; A. 3/9.

Epinephelus acutirostris, C. et V.

Syn.: *Serranus nudulosus*, Steindachn.; *Serranus acutirostris*, Günth., Gigl., Cuv. et Valenc., Guichen.; *Serranus nebulosus*, Cocco; *Serranus tinca*, Cantraine; *Serranus fus-*